

KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI

Sodiqova Nigora To'rayevna

Osiyo Xalqaro Universiteti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11740899>

Annotatsiya. Bugungi bozor munosabatlari sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlarning raqobatbardoshligi muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa, xo'jalik yurituvchi subyektlarning texnika va texnologiyalarni takomillashtirishni, yangi texnologiyalar asosida iste'molchilar talablariga mos keladigan raqobatbardosh innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarishni talab qiladi.

Mamlakatimizda iqtisodiyotning asosiy tarmoqlarni modernizatsiya qilish va texnik yangilash, jahon bozorida raqobatbardoshlikni ta'minlaydigan zamonaviy innovatsiya texnologiyalarini joriy qilish hamda innovatsion loyihalarni rag'batlantirish borasida ishlab chiqilgan dasturlar asosida so'nggi yillarda juda katta ishlar amalga oshirilmoqda.

Kalit so'zlar: innovatsiya, innovatsion loyihalar, global iqtisodiyot.

EVALUATION PROCEDURE AND SELECTION METHODS OF INNOVATIVE PROJECTS IN ENTERPRISES

Abstract. In the conditions of today's market relations, the competitiveness of business entities is of great importance. This requires improvement of techniques and technologies of business entities, production of competitive and innovative products that meet consumer requirements based on new technologies.

In recent years, a lot of work has been carried out in our country on the basis of the programs developed for the modernization and technical renewal of the main sectors of the economy, the introduction of modern innovative technologies that ensure competitiveness in the world market, and the promotion of innovative projects.

Key words: innovation, innovative projects, global economy.

ПОРЯДОК ОЦЕНКИ И МЕТОДЫ ОТБОРА ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ

Аннотация. В условиях современных рыночных отношений конкурентоспособность субъектов предпринимательства имеет большое значение. Это требует совершенствования техники и технологий хозяйствующих субъектов, производства конкурентоспособной и инновационной продукции, отвечающей требованиям потребителей на основе новых технологий.

За последние годы в нашей стране проведена большая работа на основе разработанных программ модернизации и технического обновления основных отраслей экономики, внедрения современных инновационных технологий, обеспечивающих конкурентоспособность на мировом рынке, и продвижение инновационных проектов.

Ключевые слова: инновации, инновационные проекты, мировая экономика.

“Bugungi kunda ko'plab rivojlangan va jahon iqtisodiyotida yetakchi o'rin tutadigan mamlakatlar tajribasi shuni so'zsiz isbotlab bermoqdaki, raqobatbardoshlikka erishish va dunyo bozorlariga chiqish, birinchi navbatda, iqtisodiyotni izchil isloh etish, tarkibiy jihatdan o'zgartirish

va diversifikatsiya qilishni chuqurlashtirish, yuqori texnologiyalarga asoslangan yangi korxonalar va ishlab chiqarish tarmoqlarining jadal rivojlanishini ta'minlash, faoliyat ko'rsatayotgan quvvatlarni modernizatsiya qilish va texnik yangilash jarayonlarini tezlashtirish hisobidan amalga oshirilishi mumkin"¹

Bozor iqtisodiyoti sharoitida innovatsion faoliyatni moliyalashtirish davlatning muhim investitsion tadbirlaridan biri bo'lib, quyidagi vazifalar bajarilishini ta'minlaydi:

- fan-texnikaning ilg'or yutuqlari amaliyotga tatbiq etilishi orqali milliy iqtisodiyotning tarkibiy jihatdan texnologik qayta qurilishini ta'minlash;

- mamlakat iqtisodiyotining ustuvor yo'nalishida fan texnika va innovatsion potentsialni saqlab qolish va rivojlantirish.

Jahon amaliyoti ko'rsatishicha, global iqtisodiy raqobatda faqatgina fantexnika rivojiga qulay shart-sharoitlar yaratib berilgan mamlakatlarda faoliyat yuritayotgan xo'jalik subyektlari nisbiy ustunlikka ega bo'ladi.

Mutaxassislar fikricha, rivojlangan dunyo mamlakatlari 50 ta makrotexnologiyaning 45 tasiga egalik qiladi, 80-90 % yuqori texnologiyada ishlab chiqarilgan mahsulotlar hamda ushbu mahsulotlar eksportining deyarli barchasi rivojlangan mamlakatlar hissasiga to'g'ri kelmokda².

Innovatsiyalarni tashkil qilish mohiyati funksiyasi qabul qilingan IK rivojlanish strategiyasini realizatsiya qilish maqsadida belgilangan rejaviy vazifalarni hal qilishni o'z ichiga oladi.

Buning uchun kerakli resurslar hajmini belgilash, masalalarini taqsimlash, ijro etuvchilar vaqtini belgilash, ishtirokchilar kooperatsiyasini aniqlash, nazoratni ta'minlash va boshqa ishlar qilish kerak bo'ladi. (2-rasm).

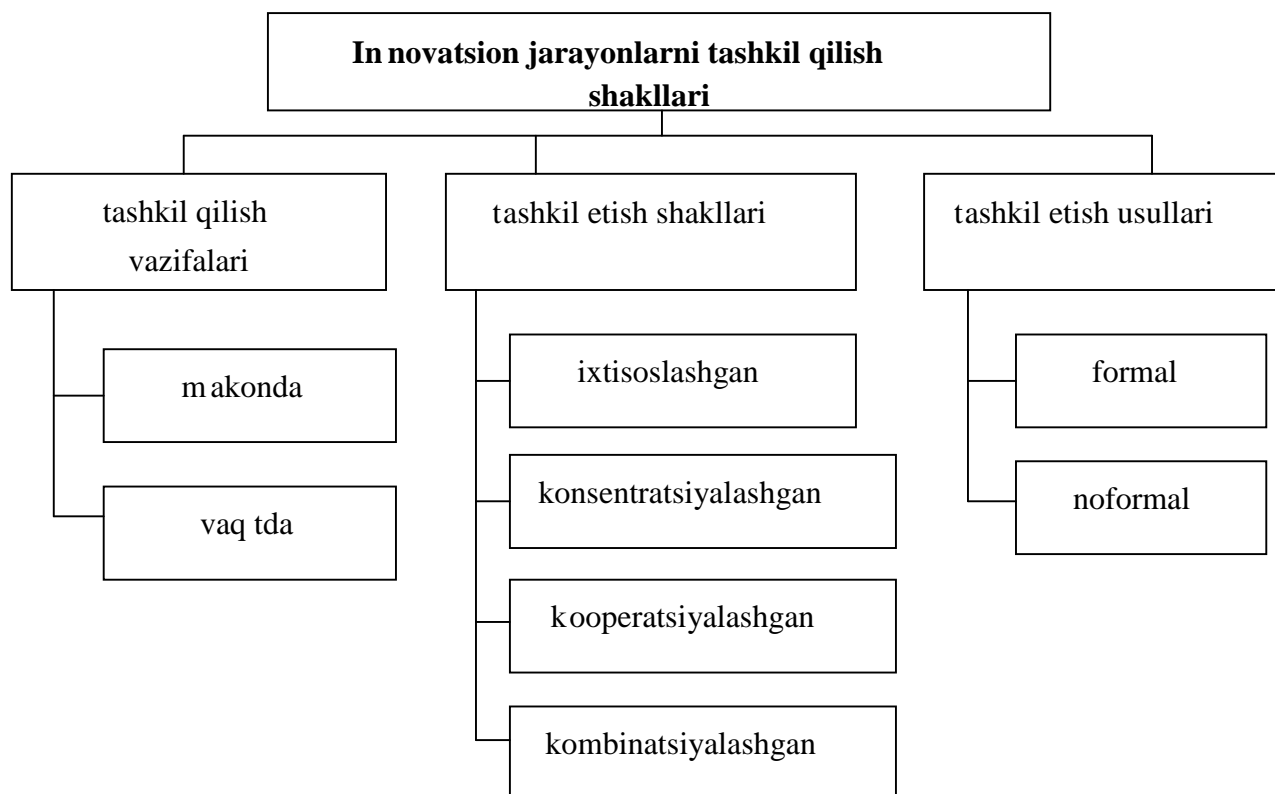
Barcha darajadagi boshqaruvchilar faoliyatining salmoqli qismini egallagan innovatsiyalarni tashkil qilish innovatsion menejmentning asosiy funksiyalaridan hisoblanadi.

Innovatsion menejmentda tashkil etish qabul qilingan rejaviy qarorlarni samarali bajarish maqsadida innovatsion jarayonning barcha elementlarini vaqt va oraliq bo'yicha maqsadga muvofiq birligini ta'minlaydi, innovatsiyani tashkil qilishni tizimlashtirilishi va turlanishning muhim belgilari bo'lib tashkiliy qarorlarni vujudga kelish vazifalari, shakllari va usullari tushuniladi.

Innovatsion menejmentda innovatsiyani tashkil qilishning turli shakllaridan foydalaniladi. Innovatsiyalar tuzilmasi shakllari mazmun jihatidan innovatsion loyihalarni olib borishda mehnat taqsimotining turli usullaridan iborat. Innovatsiyaning bunday tashkil etish shakllariga konsentratsiya, ixtisoslashganlik, kooperatsiyalanish va kombinatsiyalanishlarni kiritish mumkin.

¹ Karimov I.A. 2012 yil Vatanimiz taraqqiyotini yangi bosqichga ko'taradigan yil bo'ladi. T.: O'zbekiston, 2012y. 8-bet.

² Фесенко А.Г. Учетно-аналитическое обеспечение управления затратами и финансированием инновационной деятельности. Автореферат дис. на соис. учен. степ. к.е.н. - Сургут.: 2006 г. 3 стр.

Rasm 2. – Innovatsiyani tashkil qilish shakllari³

Konsentratsiya ma'lum bir yo'nalishdagi innovatsiyalarning tobora kattaroq miqyosda yirik firma Iklarga jamlanish jarayonini bildiradi. Innovatsion faoliyatning konsentratsiyalanishga intilishi xuddi kichik innovatsion biznesning kengayish jarayoni kabi biznesning eng ilg'or sohalariga mablag'larni innovatsiya qilishdek tabiiy bozor omillaridan biridir. Ixtisoslashganlik innovatsiyalarni tashkil qilish shakli sifatida Iklarni tashkiliy tuzilmalarini barpo qilishda va uning innovatsion ko'rinishini chegaralash yo'llari, hamda kichik bo'limlarga ma'lum turdagi ishlar va mahsulotlarni biriktirishda qo'llaniladi. Bunda innovatsion ko'rinish kengligi IK ixtisoslashganligi doirasida innovatsion jarayon mustahkamligi va rivojlanish sur'atlari asosida turlicha bo'lishi mumkin. Kooperatsiyalash zamonaviy shartlar asosida tashkil etishning muhim shakli sifatida dunyo tajribasida innovatsion loyihalar o'tkazilishida tan olingan.

Kooperatsiyalash IK ixtisoslashganligi va loyihalarni amalga oshirish qiyinchiliklari, tashkilotlararo hamkorlikni chuqurlashuvi, innovatsion sohada xalqaro koordinatsiyaning rivojlanishi, miqyosli ilmiy ishlab chiqarish dasturlarini amalga oshirish natijasi sifatidadir.

Kombinatsiyalanish innovatsiyalarni tashkil qilishda IKlardagi allaqachon olingan natijalar yoki xomashyo, energiya va materiallardan ikkilamchi foydalanishga asoslangan ishlab chiqarish va innovatsion jarayonlarni tashkil etishda va amalga oshirishda namoyon bo'ladi.

Qo'shimcha samarali effect olish uchun firmalar bazaviy bilimlar doirasida qo'shimcha tadqiqotlar o'tkazib, ularni yangi sohalariga joriy etadi. Yuqorida sanab o'tilgan innovatsion jarayonlar tashkil etishning shakllari tashkiliy qarorlarni tayyorlashda asosiy qurol bo'lib xizmat

³ Райзберг Б.А. Государственное управление инновационными процессами. Экономист. -М, 2008. 35 стр.

qiladi. Ular rasmiy hamda norasmiy ko'rishga ega bo'lishi mumkin. Korxonalarda innovatsion faoliyatning rivojlanishi nafaqat yaratilayotgan innovatsion mahsulotning texnik ko'rsatkichlariga, balki ushbu innovatsion loyiha xarajatlarini to'g'ri boshqarishga ham bog'liq.

Hozirgi kunda yangi mahsulotlarni o'zgaruvchan tashqi va ichki bozorlarga moslashtirishda xamda korxonalar raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion loyihalar xarajatlari hisobi uchun usulni to'g'ri va mos qilib tanlash alohida ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion loyihalar haqiqatan innovatsiyani amalga oshirishga olib keladigan yoki maqsad bilan ko'zlab qilingan barcha ilmiy, texnologik, tashkiliy, moliyaviy, tijorat, marketing harakatlaridir. Innovatsion loyihalarni ishlab chiqish va joriy etish jarayoni korxonining butun xo'jalik faoliyatini qamrab oladigan bir nechta birbiriga bog'liq bosqichlarda amalga oshiriladi.

Ushbu jarayonning har bir bosqichini ma'lum bir mablag'larsiz va xarajatlarsiz amalga oshirib bo'lmaydi. Ushbu xarajatlar hisobi yetarli darajada murakkab va ko'pqirrali, chunki xarajatlar turli hisobot davrlariga to'g'ri kelishi, shakllanish joyi va shakli har xil hamda moliyalashtirish manbalari turlicha bo'lishi mumkin.

Innovatsion loyihalarning boshqaruv hisobi — bu korxonada faoliyatida qisqa va uzoq muddatli boshqaruv qarorlari qabul qilish uchun innovatsion loyiha xarajatlarini rejalashtirish, boshqarish, nazorat qilish hamda innovatsion faoliyat natijalari bo'yicha ma'lumotlarni tahlil qilishning kompleks tizimidir. Bugungi kunda innovatsion loyihalarni amalga oshirmoqchi bo'lgan xo'jalik yurituvchi subyektlarda, bizningcha, «target-kosting» (maqsadli tannarx) tizimini qo'llagan ma'qul. Chunki bu tizimda oldindan belgilangan qiymatda iste'molchilar talabini hisobga olib yangi — foydali funksiyalar qo'shilgan mahsulotlar yaratiladi. «Target-kosting» tizimi — bu shunday boshqarish tizimiki, uning yordamida bozor munosabatlariga mos holda xarajatlarni kamaytirish va yangi innovatsion mahsulotlarni rejalashtirish, xarajatlarni nazorat qilish va maqsadli tannarxni kalkulyatsiya qilish amalga oshiriladi. «Targetkosting» tizimining asosiy ko'rsatkichlari bo'lib maqsadli narx, maqsadli tannarx va maqsadli foyda hisoblanadi. «Target-kosting» — bu xarajatlarni kamaytirishga asoslangan shunday tizimki, odatda bozordagi talabga mos maqsadli mahsulot tannarxi kalkulyatsiya qilinadi. Ko'p yillardan buyon rivojlangan mamlakatlarda «target-kosting» tizimi ishlab chiqarish korxonalarida, asosan mahsulotning yangi turi va modeli ishlab chiqarilayotgan innovatsion loyihalarda qo'llanilib kelinyapti. Bundan tashqari, «target-kosting» tizimi xizmat ko'rsatish sohalarida, shuningdek, zararga ishlayotgan korxonalar faoliyatini to'g'ri yo'lga qo'yishda ham qo'llaniladi.

Oddiy an'anaviy tizimlarda narx quyidagicha aniqlanadi:

$$\text{Tannarx} + \text{Foyda} = \text{Narx}$$

«Target-kosting» tizimida esa, teskari yo'nalishda quyidagiga aylanadi:

$$\text{Maqsadli Narx} - \text{Maqsadli Foyda} = \text{Maqsadli Tannarx}$$

«Target-kosting» tizimida boshqa tizimlardan farqli o'laroq, tannarxni aniqlash sotish narxini belgilashdan boshlanadi. Bu sotish narxi kuchli marketing tadqiqotlari orqali aniqlanadi.

Maqsadli tannarxni aniqlash uchun kutilayotgan foyda sotuv narxidan ayriladi. Keyin esa ishlab chiqarish jarayonining barcha ishtirokchilari — menejerdan tortib oddiy ishchigacha — maqsadli tannarxga erishilishi ko'zlanayotgan mahsulotni loyihalashtirish bilan shug'ullanadi.

Demak, «target-kosting» tizimining boshqa tizimlardan farqi va ijobiy tomonlari quyidagicha:

- loyihalashtirilayotgan mahsulot tannarxi har bir elementining ikirchikirigacha inobatta oladi;

- loyihachi, menejerlar maqsadli tannarxga erishish uchun harakat qilish mobaynida turli nostandart yechimlar topiladi, bu esa innovatsiyaga sabab bo'ladi;

- doimiy maqsadli tannarxga erishish fikri bilan ishlash ortiqcha xarajatlar qilish va ishga nisbatan mas'uliyatsizlikning oldini oladi.

Shuning bilan birga «target-kosting» tizimining salbiy tomonlari ham mavjud:

- yangi mahsulotni yaratish jarayoni ko'p va qayta-qayta loyihalashtirish natijasida cho'zilib ketishi mumkin;

- «target-kosting» tizimini qo'llashda xatoliklarga yo'l qo'yish, ya'ni haddan ortiq ishchilarga bosim o'tkazish salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin;

- loyihalashtiruvchilar va marketing xizmati xodimlari o'rtasida maqsadli tannarxga erishish uchun narx belgilashda turlicha kelishmovchiklar kelib chiqishi mumkin.

Yangi mahsulotning maqsadli sotish narxini belgilashda quyidagilarni amalga oshirish lozim:

- sotish mo'ljallanayotgan bozor segmentlarini tahlil qilish;

- yangi mahsulotga bo'lgan bozor talabini tahlil qilish;

- yangi mahsulotning hayotiylik davrini tahlil qilish.

Innovatsion mahsulotning maqsadli tannarxini asoslashda, fikrimizcha, quyidagilarni amalga oshirish lozim:

- xarajatlarni shakllantirish bo'yicha qarorlar asosliligini tahlil qilish;

- innovatsion mahsulotning maqsadli tannarx kalkulyatsiyasini tahlil qilish;

- tadbirkorlik tavakkalchiligini tahlil qilish.

REFERENCES

1. Alimova, S. (2024). THE ROLE OF UZBEK PEDAGOGY IN DEVELOPING THE SPIRITUALITY OF FUTURE TEACHERS. *Modern Science and Research*, 3(5), 386-392.
2. Alimova, S. (2024). THE MAJOR FACTORS INFLUENCING ON CAREER DEVELOPMENT AND ON ADVANCE OF A CAREER LADDER. *Modern Science and Research*, 3(5), 417-425.
3. Alimova, S. (2024). THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM. *Modern Science and Research*, 3(2), 385-390.
4. Shamsiya, A. (2023). HR MANAGEMENT AND COACHING IN THE INNOVATIVE ECONOMY AS A METHOD OF BUSINESS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 712-717.

5. Alimova, S. O. FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.
6. Shadiyev, A. K. (2023). FUNCTIONS, METHODS, MANAGEMENT DECISIONS AND SOCIAL FACTORS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT. *American Journal of Public Diplomacy and International Studies* (2993-2157), 1(9), 87-93.
7. Шадиёв, А. Х. (2020). Факторы, влияющие на развитие экотуризма. *Достижения науки и образования*, (5 (59)), 31-32.
8. Shadiyev, A. (2022). О ‘QUV EKSKURSIYASI-TURIZMNI O ‘QITISHNING INNOVATSION USULI SIFATIDA. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz), 13(13).
9. Davronov, I. O., & Shadiyev, A. K. (2020). The cost-effectiveness of improving the quality of hotel services. *Academy*, (4), 40-42.
10. Khalilov, B. B. (2024). ROLE OF INTERNAL AUDITING IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 413-419.
11. Bahromjon, X., & Nargiza, N. (2023). THE PROCEDURE FOR DRAWING UP FINANCIAL STATEMENTS IN JOINT-STOCK COMPANIES ON THE BASIS OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS. *Modern Science and Research*, 2(10), 805-811.
12. Bahodirovich, K. B. (2024). RISK-BASED FINANCIAL INSTRUMENTS: THEORIES AND CONCEPTS. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 373-378.
13. Supiyevna, B. M. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF PERSONAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 134-139.
14. Базарова, М. С., Шарипова, М., & Нуруллоев, О. (2021). “РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ” ДА АҲОЛИНИНГ ИШ БИЛАН БАНДЛИГИ ХУСУСИЯТЛАРИ. САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ, 482.
15. Бобоев, А. Ч., & Базарова, М. С. (2019). Хорижий инвестицияларнинг жозибadorлигини ошириш. *Интернаука*, (22-3), 88-90.
16. Supiyevna, B. M. (2022). Innovatsion iqtisodiyotda inson kapitalini boshqarish tizimini takomillashtirish.
17. Bazarova, M. S., & Shahboz, K. (2022). Ways to increase the efficiency of available tourist facilities in Uzbekistan. *Scientific approach to the modern education system*, 1(10), 16-18.
18. Bazarova, M. (2024). DISTINCTIVE FEATURES OF PERSONAL MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Modern Science and Research*, 3(1), 563-567.
19. Жумаева, З. К. (2023). ПУТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 530-533.
20. Jumayeva, Z. (2024). DEVELOPMENT OF CREATIVE INDUSTRIES AS A FACTOR OF GROWTH OF NATIONAL ECONOMY: REVIEW OF FOREIGN EXPERIENCE AND PROSPECTS FOR THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *Modern Science and Research*, 3(2), 241-246.

21. Jumayeva, Z. Q. (2017). THEORIES OF ENSURE STABILITY IN LABOUR MARKETS OF DEVELOPED COUNTRIES. *Инновационное развитие*, (4), 64-66.
22. Nafisa, R. (2024). Organization of Management in Small Business and Private Entrepreneurship. *Miasto Przyszłości*, 48, 503-509.
23. Junaydulloevich, A. A., Bakhridinovna, A. N., & Olimovna, R. N. Business and Product Delivery in the Context of Covid-19. *JournalNX*, 1305-1307.
24. кизи Рахмонкулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. "Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
25. Таирова, М. М., Аминова, Н. Б., & Рахманкулова, Н. О. (2020). Стратегия развития управления цепями поставок в обрабатывающей промышленности. *International scientific review*, (LXXI), 56-58.
26. Ibdulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH KORXONALARINING O 'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA AFZALLIKLARI.
27. Ibdulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.
28. Ibdulloyevich, I. E. (2024). ZAMONAVIY MENEJMENT VA UNING USULLARINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI.
29. Ibdulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING TASHKILY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 608-615.
30. Ikromov, E. (2024). A METHODOICAL APPROACH TO EVALUATING THE EFFICIENCY OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(5), 180-188.
31. Ikromov, E. (2024). THE IMPORTANCE OF ETHICS AND CULTURE IN THE INTRODUCTION OF MODERN METHODS OF MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(5), 171-179.
32. Ibdulloyevich, I. E. (2024). MENEJMENTNING ZAMONAVIY USLUBLARINI JORIY ETISHDA ETIKA VA MADANIYATNING AHAMIYATI.
33. Ibdulloyevich, I. E. (2024). XIZMAT KO 'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASHGA USLUBIY YONDASHUV.
34. Zamira, J. (2024). ENSURING ECONOMIC SECURITY IN THE BANKING SECTOR. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 343-348.
35. Jumayeva, Z. (2024). IQTISODIYOT RIVOJIDA INNOVATSIYANING AHAMIYATI. *Modern Science and Research*, 3(5), 504-511.
36. Jumayeva, Z. (2024). MOLIVAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING USTUVOR YO 'NALISHLARI. *Modern Science and Research*, 3(5), 512-518.
37. Bustonovna, D. Z. (2024). CREATIVE THINKING AND ITS APPLICATION IN ECONOMICS.[Data set]. Zenodo.
38. To'rayevna, S. N. (2024). KORXONANING MOLIVAVIY BAQARORLIGI: OMILLARI VA KO 'RSATKICALARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 140-146.

39. To'rayevna, S. N. (2023). YETAKCHILIK USLUBI SIFATIDA MURABIYOTDAN FOYDALANISH MENEJERLARNI TAYYORLASH. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 399-408.
40. To'rayevna, S. N. (2023). DEMOKRATIYA VA IQTISODIYOT O'RTASIDAGI MUNOSABAT" SIYOSIY SHAXS" NAZARIDAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 387-394.
41. Sodiqova, N. (2023). A POLITICAL ECONOMY ANALYSIS OF ECONOMIC SECURITY. *Modern Science and Research*, 2(12), 559-568.
42. Sodiqova, N. (2024). TECHNOLOGY DISCOURSE AND THE POLITICAL ECONOMY OF NEW MEDIA. *Modern Science and Research*, 3(2), 376-384.
43. Akbarovna, N. N. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOT SOHALARDA VA ELEKTRON TIJORAT RIVOJLANISHIDA MAMLAKATNING IQTISODIY SALOHIIYATI.
44. Akbarovna, N. N. (2024). DAVLAT SOLIQ QO 'MITASINING AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINI RAQAMLASHTIRISH STRATEGIYASI.
45. Naimova, N. (2024). STRATEGY OF MARKETING RESEARCH. *Modern Science and Research*, 3(5), 306-312.
46. Akbarovna, N. N. (2024). DAVLAT BOSHQARUV ORGANLARI-MA'MURIY HUQUQ OBYEKTI SIFATIDA. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 371-377.
47. Hakimovich, T. M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI.
48. Toshov, M. (2024). MODERN MANAGEMENT AND DIGITALIZATION. *Modern Science and Research*, 3(5), 728-734.
49. Hakimovich, T. M. (2024). THE SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS AS A TOOL IMPROVEMENTS MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 353-358.
50. Toshov, M. (2023). HR BOSHQARMASIDA KPI TIZIMI. *Modern Science and Research*, 2(12), 470-476.
51. Toshov, M. (2023). CREATIVE ECONOMY: ESSENCE AND STRUCTURE. *Modern Science and Research*, 2(12), 499-505.
52. Toshov, M. (2023). FORMATION OF PRINCIPLES HR (HUMAN RESOURCE) BASED ON KEY INDICATORS (KPI). *Modern Science and Research*, 2(12), 477-482.
53. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion faoliyatning ahamiyati.
54. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini tavsiflovchi omillar. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 620-627.
55. Mahmudovna, G. G. (2024). Competitive strategies, the importance of using innovation in their implementation. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali | journal of economy and modern technology*, 3(5), 8-14.
56. Mahmudovna, Q. G. (2024). Raqobat strategiyalari, ularni amalga oshirishda innovatsiyalardan foydalanishning ahamiyati. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali | journal of economy and modern technology*, 3(5), 15-21.